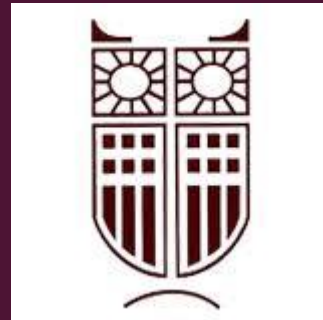

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΣ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΗΔΕΙΑΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΣΤΕΑΚΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ, 6^Η ΠΡΟΒΟΛΗ: Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΥΣΑ ΓΥΝΑΙΚΑ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΙΩΑΝΝΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΖΟΡΜΠΑ, ΔΕΥΤΕΡΟΕΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ – ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η γυναίκα και η σχέση της με το έγκλημα από την πρωταρχική του εμφάνιση μέχρι σήμερα είναι αμφιλεγόμενη και αρκετά πολύπλοκη. Η θέση της γυναίκας, γενικότερα, στην αρχαία Ελλάδα δεν ήταν η ίδια στις διάφορες πόλεις και παρουσίαζε διαφορές κατά την εξέλιξη των κοινωνιών μέσα στους αιώνες. Η σύγχρονη αντίληψη για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα στηρίχτηκε περισσότερο στο καθεστώς της κλασικής Αθήνας.

- Στο κοινωνικό πεδίο οι Αθηναίες συμμετείχαν στις κυριότερες θρησκευτικές γιορτές της πόλης. Στα Λήναια και στα Ανθεστήρια προς τιμήν του Διονύσου, ενώ επίσης συμμετείχαν στην μεγάλη πομπή των Παναθηναίων.
- Στην πολιτική ζωή των Αθηνών η θέση των γυναικών ήταν ανύπαρκτη. Οι γυναίκες δε θεωρούνταν πολίτες. Δεν είχαν δικαίωμα εγγραφής στους καταλόγους των πολιτών. Επιπλέον δεν είχαν δικαίωμα κατοχής εγγείου ιδιοκτησίας -επομένως ούτε κληρονομιάς- το οποίο αποτελούσε βασικό κριτήριο για την ιδιότητα του πολίτη.
- Σε αυτό το πλαίσιο και υπό τις συνθήκες που αναφέρθηκαν δημιούργησε ο Ευριπίδης την τραγωδία του «Μήδεια» η οποία αναφέρεται σε μία γυναίκα η οποία διέφερε από τις υπόλοιπες της εποχής του. Στην αρχή του έργου ο Ευριπίδης προβάλλει μία γυναίκα έξυπνη, μορφωμένη, με γνώσεις μαγείας η οποία, όπως και οι υπόλοιπες, ασχολείται με θρησκευτικές τελετές σε κοινωνικό επίπεδο ενώ σε πολιτικό δεν μπορεί να εκφέρει λόγο. Αργότερα, και ενώ εκτυλίσσεται η ιστορία, σαν χαρακτήρας παρουσιάζεται αντιφατική και αντιδραστική. Σαν απώτερο στόχο, ο Ευριπίδης μέσω της Μήδειας, «ανατέμνει τον ανθρώπινο ψυχισμό και προσπαθεί να αποκωδικοποιήσει τις ανθρώπινες αντιδράσεις σε οριακές καταστάσεις». (πηγή: <https://sparmaseto.gr/2019/01/23/euripidi-mideia/>)

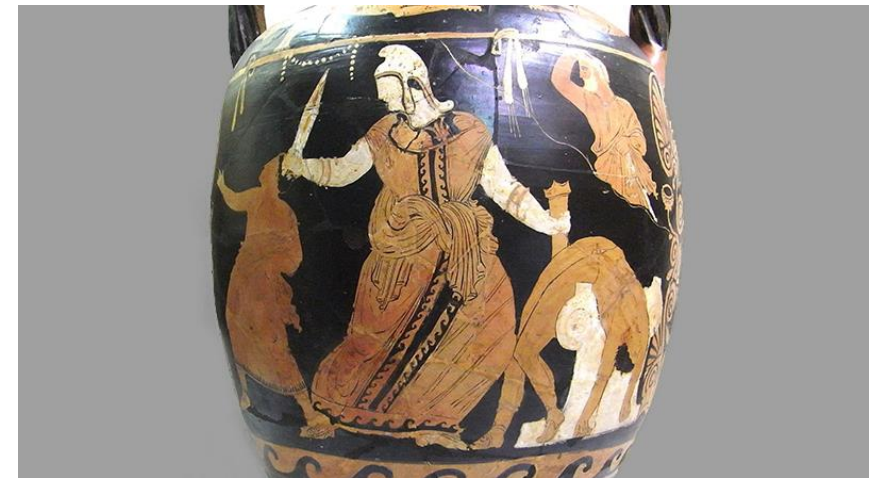
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΗΔΕΙΑΣ

Ποια ήταν όμως η Μήδεια; Η Μήδεια στην Ελληνική Μυθολογία ήταν η κόρη του βασιλιά της Κολχίδας Αιήτη και της Ωκεανίδας Ιδυίας ή Εκάτης. Θεία της ήταν η Κίρκη από την οποία έμαθε την τέχνη της μαγείας την οποία την χρησιμοποιούσε σε όλη της τη ζωή. Όταν ο Ιάσωνας, αρχηγός της Αργοναυτικής εκστρατείας, έφτασε στην Κολχίδα, η Μήδεια τον ερωτεύτηκε και έθεσε στη διάθεσή του όλα τα μέσα της τέχνης της, ώσπου ο ήρωας να αποκτήσει το Χρυσόμαλλο δέρασ. Ύστερα απ' αυτό ακολούθησε τον εραστή της και για να αργοπορήσει τον Αιήτη, ο οποίος τους καταδίωκε, τεμάχισε τον αδελφό της, Άψυρτο, και σκόρπισε στη θάλασσα τα μέλη του. Ο πατέρας τότε εγκατέλειψε την καταδίωξη.

Στην Ιωλκό αργότερα, ο Ιάσωνας την παρακάλεσε να εκδικηθεί τον Πελία, φονιά του πατέρα και του αδελφού του κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του. Η Μήδεια τότε έπεισε τις κόρες του Πελία να τεμαχίσουν το σώμα του πατέρα τους και να το βράσουν. Μετά την καταδίωξη του ζεύγους των εραστών όπου έζησαν για ένα διάστημα ευτυχισμένοι, μέχρις ότου ο Ιάσωνας εγκατέλειψε τη Μήδεια για να μνηστευτεί την κόρη του βασιλιά Κρέοντα, Γλαύκη. Η Μήδεια και πάλι χρησιμοποίησε τα μαγικά της φίλτρα για να εκδικηθεί την αντίζηλή της. Της έστειλε δηλητηριασμένο χιτώνα σαν δώρο για το γάμο της, ο οποίος έβγαζε φλόγες και την έκαψε.

Η εκδίκησή της όμως δε σταμάτησε εδώ, αλλά έφτασε στο πιο αποτρόπαιο έγκλημά της. Σκότωσε τα δύο της παιδιά Φέρητα και Μέρμερο, που είχε αποκτήσει με τον Ιάσωνα, ανέβηκε μετά σ' ένα άρμα και έφτασε στην Αθήνα, όπου ενώθηκε με τον Αιγέα και απέκτησε το Μήδο. Προσπάθησε όμως να δηλητηριάσει το Θησέα κι έτσι ο Αιγέας την έδιωξε κι εκείνη κατέφυγε κοντά στο γιο της, Μήδο, στην Ασία, στη χώρα που από το όνομά της ονομάστηκε Μηδία. Προς το τέλος της ζωής της κατέβηκε στα Ηλύσια Πεδία, όπου και έγινε σύζυγος του Αχιλλέα, παραμένοντας αθάνατη.

Πηγή: <https://www.tanea.gr/2021/02/10/people/i-tragiki-istoria-tis-mideias-apo-tin-opoia-pire-to-onoma-tis-i-nea-kakokairia/>

1: [HTTP://WWW.IART.GR/WP-CONTENT/UPLOADS/2016/03/MIDEIA1.JPG](http://www.iart.gr/wp-content/uploads/2016/03/MIDEIA1.JPG) 2: [HTTPS://PSYCHOGRAFIMATA.COM/WP-CONTENT/UPLOADS/2014/05/PAIDOFONOS-MIDEIA-TOTE-KAI-TORA.JPG](https://psychografimata.com/wp-content/uploads/2014/05/PAIDOFONOS-MIDEIA-TOTE-KAI-TORA.JPG) 3: [HTTP://WWW.IART.GR/WP-CONTENT/UPLOADS/2016/03/MIDEIA-1.JPG](http://www.iart.gr/wp-content/uploads/2016/03/MIDEIA-1.JPG)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Με μία πρώτη ανάγνωση του μύθου, η Μήδεια είναι μία γυναίκα δολοφόνος καθώς και μία μητέρα «τέρας» και το όνομα της συμβολίζει μέχρι σήμερα όλες εκείνες τις γυναίκες που φτάνουν στο σημείο να σκοτώσουν τα παιδιά τους. Αν διαβάσει κανείς την τραγωδία θα δει πως τα πράγματα δεν είναι έτσι ακριβώς. Η Μήδεια από τότε που πατάει το πόδι της στην Ελλάδα γίνεται αντικείμενο χλευασμού και περιφρόνησης, καθώς είναι “ξένη”. Κανείς δεν ενδιαφέρεται για το γεγονός πως είναι πριγκίπισσα, μορφωμένη, γνωρίζει μυστικά της φύσης, μπορεί να γιατρέψει πληγές, βοήθησε τον Ιάσωνα να φέρει εις ευτυχές πέρας την αποστολή του. Ο Ιάσωνας είχε την ακριβώς αντίθετη συμπεριφορά καθώς προτιμούσε να βγαίνει έξω και άφηγε διαρκώς μόνη της την Μήδεια, την οποία και όταν βαρέθηκε την χώρισε.

Καθώς πρόκειται για μύθο, διαφαίνονται κάποια στοιχεία αντικρουόμενα που δεν έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στις αρχαίες τραγωδίες. Συνήθως όσοι διαπράττουν τέτοια αποτρόπαια εγκλήματα τιμωρούνται και στέλνονται στον Κάτω κόσμο, ενώ η ίδια φαίνεται πάντα στο τέλος να την γλυτώνει. Υπάρχουν διάφορες θεωρίες για αυτήν την κατάληξη με επικρατέστερη αυτή του ότι η Μήδεια ήταν κατά βάση μία καταπιεσμένη γυναίκα, έρμαιο των συναισθημάτων της και της πατριαρχικής κοινωνίας που αναγκάστηκε να οδηγηθεί σε αυτές τις πράξεις και έτσι οι θεοί αποφάσισαν να μην την τιμωρήσουν. Όπως και να έχει, ακόμη και αν πρόκειται για μύθο, δεν παύει να είναι μία γυναίκα διαφορετική από αυτές που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στην Αρχαία Ελληνική κοινωνία και συνδέεται με την γυναίκα εγκληματία που συναντάμε αρκετά χρόνια αργότερα μέχρι και την σύγχρονη εποχή.

<http://www.iart.gr/midia-i-epitomi-tis-ginekas/>

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΕΤΕΙ Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑ

Η «Μήδεια» του Ευριπίδη προβάλλει την υπαρξιακή της αγωνία, ποινικοποιεί την κοινωνική αδικία και θέτει ήδη το 431π.Χ το ερώτημα που βρίσκουμε κατ' αναλογία και μεθύτερα στον Ρασκόλνικοφ τον εγκληματία ήρωα του άλλου μεγάλου ανατόμου των ψυχών του Ντοστογιέφσκι: Γιατί σε τελευταία ανάλυση η Μήδεια μόνο να κατηγορείται ως εγκληματίας την ίδια στιγμή που απαλλάσσονται όσοι κάνουν τους πολέμους και ευθύνονται για εκατομμύρια θανάτους παιδιών σ' όλο τον κόσμο; (Μπακιρτζόγλου, 2012)

Ο Ευριπίδης μέσα από αυτήν την τραγωδία θέλει να θέσει διάφορα ερωτήματα και να προβληματίσει τον μέσο Αθηναίο εκείνης της εποχής. Έτσι, χωρίς καν να το γνωρίζει θέτει τα θεμέλια για την μελέτη των μετέπειτα ψυχαναλυτών και σύγχρονων μελετητών οι οποίοι προσπάθησαν και ακόμη προσπαθούν να εξηγήσουν τους λόγους της γυναικείας εγκληματικότητας. (πηγή: <https://crimevssocialcontrol.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>).

Η γυναίκα φτάνει στο σημείο να εγκληματήσει:

όταν οι συνθήκες την οδηγούν προς αυτήν την κατεύθυνση, όταν δηλαδή διαρκώς χλευάζεται και αντιμετωπίζεται ως κατώτερη οδηγείται στην εκάστοτε αποτρόπαια πράξη. Δεν είναι εκ γενετής επιθετική αλλά μπορεί να γίνει.

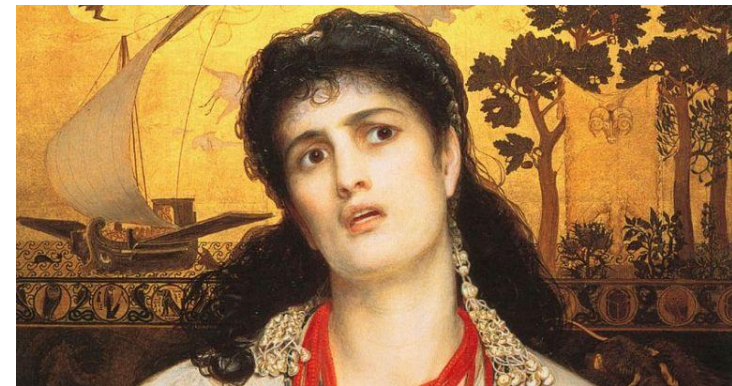
Αδύναμες να αντιδράσουν οι γυναίκες λόγω όλων των περιορισμών που τους επιβάλλει μια πατριαρχική κοινωνία φτάνουν στην εκδίκηση.

Η θεώρηση αυτή και η προβολή της από τον Ευριπίδη σε διάφορες γυναίκες στα έργα του θέτει τα θεμέλια για την Φροϋδική θεωρία η οποία εμφανίστηκε πολλά χρόνια αργότερα (1920). (Μπακιρτζόγλου, 2012) Η επικράτηση του άλογου και αντιδραστικού μέρους της προσωπικότητας, δηλαδή του «εγώ», ως παράγοντα τέλεσης εγκλημάτων, είναι κάτι που υποστηρίζεται από κάποιους μέχρι και σήμερα

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

- ❖ Ενώ η Μήδεια και η ιστορία της αποτελούν προϊόν μυθοπλασίας το οποίο αποτυπώθηκε σε μία αρχαία τραγωδία της εποχής, παρατηρούνται αρκετά στοιχεία τα οποία απασχολούν και σήμερα όσους μελετούν την γυναικεία εγκληματικότητα.
- ❖ Επρόκειτο για μία γυναίκα διαφορετική από τις άλλες, μορφωμένη και πάρα πολύ έξυπνη που για την ανάγκη του αγαπημένου της έφτασε στο σημείο να κάνει μία σειρά εγκλημάτων.
- ❖ Έμμεσος ηθικός αυτουργός για τα πρωταρχικά της εγκλήματα τουλάχιστον υπήρξε ο Ιάσωνας ο οποίος και τιμωρήθηκε στο τέλος χάνοντας τα παιδιά του.
- ❖ Η Μήδεια είναι ένας τραγικός χαρακτήρας έρμαιο των συναισθημάτων της καθώς και του ανθρώπου που αγάπησε.
- ❖ Η ιστορία έχει πολυδιάστατη ερμηνεία και αποτελεί αντικείμενο μελέτης μέχρι και σήμερα.

<https://www.tanea.gr/wp-content/uploads/2021/02/mideia1-1-e1612960866533.jpg>

https://www.catisart.gr/images/2021/02/medea-jason_and_Medea-696x437.jpg

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ!!